

Quæstionum, Et Resolutionvm Legalium Libri Duo

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1683

Cap. LXV. Di subditi cum domino transactionem inierint, promittendo duplicare census & seruitia, casu quo contingeret ipsum loci Dominum maritare filiam, seu filias, utrùm duplicatus census debeatur ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98367](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98367)

præstatio petita nihil habebat commune cum dominio universali ratione iurisdictionis: ex quo certum est nihil inferri ad dominium directum prædiorum particularium. Rot. decis. 69. n. 9. par. 4. divers. & fuit supra ostendimus hoc libro, c. 4. n. 1.

13 Vnde sequitur quod si Dominus loci probet possessionem quoad certos particulares, quoad illos duntaxat manutenendus est, non quoad universitatem. Tusch. in verb. possessor, concl. 44. n. 17. Alex. consil. 122. n. 26. in fin. lib. 4.

14 Nec quasi possessio quoad unum suffragatur quoad alium; sed debet probari possessio singulorum prædiorum & corporum. Surd. consil. 135. n. 64. Quod procedit etiam res sub eodem iure regantur veluti si sint sub eodem Castro, quia nihilominus tunc requiritur apprehensio possessionis singulorum corporum. Surd. d. consil. 135. n. 65. & consil. 160. n. 12.

15 Et quamvis testes se retulerint ad listam, seu rotulum, hoc nihil prodest actori, quia cum rotulus eadem laboret incertitudine, relatio incertæ dispositionis facta ad rotulum incertum non relevat, neque dicitur certitudinem continere. Bald. consil. 119. n. 1. volum. 1. vers. solutio huius puncti. Tusch. in verb. relatum, conclus. 119. n. 4. Mascard. de probat. conclus. 358. n. 4.

16 Neque suffragari poterat, quod aliqui testes proponebant, nonnullos ex particularibus petiisse à Domino dilationem ad solvendum. Quia in hoc possessorio, ut quis manuteneatur in quasi possessione exigendi, necesse est probare veram & actualem solutionem, ita ut nec sufficiat commissio alicui data de solvendo. Postius de manutent. observat. 35. num. 10. 11. & 12. Sicuti nec sufficeret quod quis per scripturam fateretur se esse debitorem. Idem loc. cit. numero 15. & 16.

17 Præmissa confirmantur ex traditis per Surd. consil. 413. num. 37. vers. sic. præterea etiam constaret, ubi dicit non esse concedendam alicui possessionem, nisi doceat in specie quæ & quanta corpora ab aliquo possideantur. Rota decis. 94. num. 3. post dict. tract. Postii, ubi dicitur quod multo magis probanda est identitas quando non omnia bona territorii sunt sub

18 dominio directo actoris, & per eundem Post. observat. 87. ante num. 1. & numero 3. ubi quod si quis in summariissimo possessorio conveniatur tanquam successor alterius, qualitas illa quod sit successor, probari debet, cum hic nulla adsit causa, nec titulus universalis; qui tamen probandus est ab eo qui in ipso se fundat. Marefcot. lib. 1. variar. resol. c. 11. num. 31. & sequentibus. Additio ad Ludovisi. decis. 557. num. 6. & sequentibus.

19 Et pro majori declaratione, & responsione ad dubia super præmissis proposita, fuit dictum quod quando agitur de aliquo iure universali, duo casus sunt considerandi. Primus casus est, quando ius universale est certum, sed corpora sunt incerta utpote quod non fuerint probata cum suis consensibus, quantitate, & qualitate. Secundus casus est quando ius universale est incertum, quia non est adhuc probatum, & nondum Iudici innouit tale ius extare, & corpora etiam particularia non sunt adhuc probata cum suis consensibus, & sic adest incertitudo tam in iure universali, quam particulari ratione corporum singulorum.

Hoc præsupposito notandum est, duobus concedi posse possessionem generalem. Primum quidem ad effectum genericæ cuiusdam communionis. Secundum ad effectum perceptionis fructuum ex quolibet prædio.

20 Quando ius seu titulus universalis continet certitudinem in genere, licet bona nondum sint probata & certificata in specie cum suis consensibus, datur pos-

sessio generalis, sed non ad effectum perceptionis fructuum. Secundo vero casu (qui noster est, in quo nulla adest certitudo, neque respectu iuris universalis, quod nec probatum erat, nec competebar Domino loci; sicuti nec respectu iuris particularis, cum nec probata esset identitas prædiorum & corporum cum suis consensibus & demonstrationibus; neque qualitas illa quod rei essent successores descriptorum in lista;) non poterat concedi possessio, non solum ratione perceptionis fructuum; sed nec etiam ratione genericæ cuiusdam adjudicationis, cum possessio undequaque remaneat incerta, Rot. apud Merlin. de legiti. decis. 7. n. 14. ubi explicatur decis. 58. & 59. par. 2. divers. apud eundem Merlin. decis. 97. n. 4. & 5. & in eod. tract. de legiti. lib. 5. tit. 4. qu. 10. n. 16.

Neque ista incertitudo tollitur ex eo quod ius domini actoris prætendebatur ex futuris probationibus iustificari posse. Quia ad effectum, de quo agitur, non debemus attendere certitudinem legis, sed hominis: an scilicet ille qui vult acquirere possessionem, possit animi & voluntatis suæ motum, dum possessionem apprehensurus est, ferre ad certum prædium, sine qua animi certitudine non potest adipisci possessionem. Rot. decis. 161. n. 8. par. 2. divers. & ita intelligi debent dictæ decisiones 58. & 59. par. 2. divers. quæ in contrarium facere videbantur. Et ex his ita fuit decisum.

Verum post aliquot annos facta conventionione & transactione inter Dominum & subditos, super variis differentiis: & sublatâ discordiâ radice, illi qui canones emphyteuticos debebant, bonam fidem agnoverunt, & debitam Domino recognitionem sponte fecerunt, dimissis liberaliter à Domino reliquiis omnibus præteritorum canonum.

CAPVT LXV.

Si subditi cum domino transactionem fecerint, promittentes publicare census & servitia, casu quo contingeret Dominum loci maritare filiam seu filias, utrum duplicatus census debeatur pro matrimonio spirituali in ingressu monasterii. Et utrum pro sola filia primogenita, an verò pro omnibus. Quid si agatur de filia spuria, vel illegitima, & utrum cessante conventionione vel consuetudine, subventio ista debeatur.

S V M M A R I V M.

- 1 Promissio duplicati census in casum matrimonii filiarum, executioni demandari debet, non solum in casum matrimonii carnalis, sed etiam spiritualis, dum filia monasterium ingreditur.
 - 2 Promissio supradicta locum non habet, nisi tempore professionis emissæ.
 - 3 Promissio facta per subditos in casum matrimonii filiarum Domini, debet tantum intelligi de filia primogenita, secundum Theaur. Sed contra, num. sequentibus.
 - 4 Conventio de solvendo pro matrimonio filie, vel filiarum, non de sola primogenita intelligenda est.
- Ampliat, etiam si dictum fuerit de filia in numero singulari, ibidem.

- 5 In quibus casibus ex æquitate procedere possit The-
sauri sententia circa promissam solutionem per
subditos in casu matrimonij filia.
- 6 Pactum de adiuvando Dominum in casum matri-
monij filiarum, debet intelligi in casum pau-
pertatis Domini, & in subsidium.
- 7 Hoc non procedit quando certa & limitata summa
fuit promissa: nam hoc casu solvi debet, etiam
si Dominus non egeat.
- 8 Alimenta non taxata debentur ad ratam fru-
ctuum, secus est si certa & determinata sum-
ma fuerit promissa.
- 9 Subditi, allegantes possessionem contra Dominum,
tenentur deducere, & probare quod cum Do-
minus iura exigere voluit, fuit repulsus, &
solutio illis denegata.
- 10 Quid si feudum acquirit Ecclesia, qua liberos ha-
bere non potest.
- 11 Cessante pacto & inspecto solo iure communi, ista
subventio non debetur Domino.
- 12 Virum debeatur ista subventio pro maritanda
filia spuria, vel illegitima? Concluditur ne-
gative.

Inter transactionem inter Dominum cuiusdam loci,
& subditos pro se & successoribus tractantes, quod
si contingeret Dominum, aut ejus successores fieri
milites armate militie, vel accedere ad Papam, vel
ultra mare, vel maritare filiam seu filias, vel emere
aliquod Castrum, vel fieri captivum; quod in casu-
bus prædictis, & quolibet eorum, duplicentur cen-
sus & servitia; & ultra vigesimam consuetam, sol-
vatur dimidium vintennum de annona duntaxat.

Dominus vigore pacti egit executivè ad obtenien-
dam solutionem duplicati census, & dimidii vintennum
pro illo anno quo filiam matrimonio spirituali
addixerat in quodam monasterio: subditi renue-
bant. Querebatur quid juris.

- 1 Dixi deberi præstationem illam Domino, quam-
vis filia non carnali sed spirituali duntaxat matrimo-
nio fuisset collocata: & omnis argumentationi-
bus, adduxi in terminis decisionum Vincent. de
Franch. 42. num. 1. & 2. Amendol. ad decis. ejus-
dem 215. num. 11. Capiblane, de iur. Baron. prag-
mat. 1. num. 95. Ferrer. ad decis. Guid. Pap. 57. ver-
fic. quinimo exiguntur etiam illud tributum pro ingres-
su filia in monasterium. And. Capan. in tract. de iur.
relevis, part. 3. quæst. 14. num. 20. & 21. ubi dicit
hanc subventionem deberi duntaxat tempore pro-
fessionis, quod verissimum est: cum ante illud tem-
pus non dicatur contractum spirituale matrimonium.
Boër. decis. 126. num. 12. & in effectu, ego illud
jus exegi vigore transactionis à meis subditis Sancti
Legerii, dum filiam meam matrimonio spirituali
collocavi in devoto monasterio Sanctæ Claræ præ-
sents Civitatis, prout apparet ex instrumento pu-
blico.

- 3 Sed majus dubium erat, utrum subventio illa de-
beretur non solum pro filia illa primogenita, sed
etiam pro aliis filiabus natu minoribus, quoties il-
las contigerit spirituali vel temporali matrimonio
collocari. Quod conventio seu consuetudo de prima
duntaxat filia intelligenda sit, tenet Cancr. lib. 2.
var. resolut. cap. 2. num. 302. in novis, vers. pro his
facit, Sanson. in consuet. Turonens. tit. des Roiaux ay-
des, §. 4. Tiraq. in l. boves, §. hoc sermone, n. 14. ff. de verb.
signif. Petr. Rebuff. in l. unic. in 1. notab. Cod. de sent.
que pro eo quod interest, n. 31. Rosental de feud. cap. 5.
conclus. 79. num. 3. in glos. litera C, Steph. Bertrand.

conf. 4. per totum, vol. 4. Thesaur. Jun. lib. 4. quæst.
forens. 69.

In contrarium, quod promissio solutionis dupli-
cati census in casum futuri matrimonij filii, vel fi-
liarum Domini, non terminetur in prima filia, sed
intelligatur de qualibet, tenuit Vincent. de Franch.
decis. 215. n. 2. & decis. 306. & ibi Rice. in addit.
Capiblane, de Baronib. pragmat. 1. n. 84. qui loquitur
etiam in terminis conventionis facientis mentionem
de filia, in numero singulari. Capan. qui sic fuisse ju-
dicatum testatur in tract. de iur. relevis, part. 3. q. 14.
num. 20. Afflicti in consuet. Neapol. lib. 3. rubric. 17. de
adiutoris exigendis, num. 13, ad num. 18. Masuer. in
tit. 38. des tailles, num. 4. vers. or ces quatre cas, se-
quitur Tiraq. in tract. de primog. q. 70. num. 2. Boër.
decis. 131. n. 1. Fontanel. de pact. nuptial. in fine
secundi vol. in 1. addit. ad claus. 5. glos. 4. Ferrer. in
addit. ad decis. Guid. Pap. 57. ubi sæpius ita decisum
fuisse testatur.

Et hæc sententia sine dubio admittenda est in casu
proposito, rejectâ contrariâ; quia conventio loquitur
de filia vel filiabus; ita ut non sit dubitandum
quin contrahentes intellexerint subventionem præ-
stari debere, non semel, sed pluries, propter expres-
sionem numeri pluralis.

Quod attinet ad DD. in contrarium allegatos;
Notandum est magnam fieri debere differentiam in-
ter duos casus diversos: quorum primus est quando
agitur de secundo matrimonio ejusdem filia jam vi-
duæ factæ, & hoc casu verum est quod locus est re-
gulæ l. boves, §. hoc sermone, ff. de verb. signif. nempe
quod verba intelligi debent de primo actu. Secundus
casus est, quando non de eadem, sed de alia filia agi-
tur, & hoc casu verius est iterandam esse subventio-
nem: & ita intelligendus est Tiraquel. in d. §. hoc
sermone, n. 14. juxta tradita per Masuer. quem alle-
gat; qui dictam distinctionem facit inter unam fi-
liam secundò nubentem, & aliam filiam Domini
non prius nuptam, quem propterea non immeritò
pro nostra sententia allegavimus, & ita loquitur
Argente. in consuet. Britan. art. 87. in fin. versic. sed
magna est dubitatio, qui licet paulo ante dicat non
deberi subventionem nisi pro una filia; hoc ideo
quia consuetudo loquebatur in singulari de una ali-
qua filia maritanda, ut ibi per eum, & ipsamet Tiraq.
in tract. de iur. primog. quæst. 70. num. 2. videtur reli-
dere in sententia Afflicti, quod subventio debeatur
pro qualibet filia.

Rebuff. in d. l. unic. Cod. de sentent. que pro eo quod
interest, in 1. notabili, ampliat. 19. num. 78. alias 31.
se refert ad ea quæ tradit Masuer. loco citato: Ideo
secundum prædictam distinctionem ab ipso allatam
intelligendus est Bertrand. dist. conf. 4. vol. 4. ubi lo-
quitur de transactione in qua facta erat mentio de
filiabus simpliciter, & aderat pactum de faciendo
unam collectam duntaxat semel in quolibet ex casu-
bus ibi expressis; sed in casu nostro non fuit dictum
de filiabus, sed de filia, vel filiabus; nec adest pactum
illud de faciendo collectam semel duntaxat in quo-
libet ditorum casuum, & per consequens non nocet
nostra sententia.

Sicut nec Rosental, qui non loquitur in terminis
conventionis eo modo quo supra loquentis de filia,
vel filiabus, nec Thesaur. Iun. dist. quæst. 69. lib. 4.
qui se restringit num. 7. ad casum in quo conventio
loquitur de filia in numero singulari.

Præterea Thesauri casus fuit potius decisus ex
æquitate, quam ex rigore juris, quia cū adessent plu-
res Condomini ejusdem feudi, ideo jus exigendi sub-
ventio

ventionem fuit restrictum ad primam filiam maritandam, ne res abiret in infinitum. Quod intelligit de pluribus Condominis pro diviso: nam si pro indiviso, & in solidum, dicit illos pro uno reputandos: quod nunc non examino. Ceterum, verò ex professo tractat de filia jam nupta, quæ ad secunda vota transiit: ut videre est *dict. lib. 2. cap. 2. n. 302. in versic. verum pro his facit*: loquitur quidem de casu questionis nostræ, sed hoc tractat incidenter & relative, ut ibi videri potest: Igitur concludendum est, promissionem subventionis, de qua agitur, intelligendam esse tam de prima filia, quam de aliis.

6 Nec obstat si dicatur, subventionem istam non esse Domino jurisdictionali præstendam, nisi in subsidium, quando ipse non habet sufficientes facultates ad dotandam filiam, ut dicit Rosental. *de feud. cap. 5. conclus. 79. in princip.*

7 Siquidem respondetur pactum de solvendo subventionem, duobus modis concipi posse. Primum generaliter, quando absque limitatione certæ summæ subditi simpliciter promiserunt juvare Dominum filias suas matrimonio collocantem, & hoc casu procedere potest doctrina prædicti Rosental. *loco citato.* Secundum, quando subditi sese obligarunt ad solvendam certam summam taxatam & determinatam, vel certum censum in toto, vel in quota parte fructuum: & tunc cum conventio sit certa, non debet tractari de subsidiario remedio, sed certa illa quantitas præ-

8 standæ est juxta conventionem, & sicut videmus à simili, quod si alimenta sine taxatione promissa vel relicta fuerint, de solis fructibus debentur, & ad ratam ipsorum; sed si certa quantitas fuerit promissa, aut relicta, tunc etiam fundus alienari potest: quia promissio certæ quantitatis non patitur restrictionem. *Surd. de aliment. tit. 4. q. 9. n. 28. Bertrand. cons. 268. n. 2. vol. 2. part. 1.*

9 Quod si Communitas probare velit contrariam consuetudinem contra tenorem transactionis, non sufficit probare quod adveniente tali casu non fuit soluta subventio; sed probandum est, quod quando Dominus voluit exigere, fuit repulsus. *Ludovisi. decis. 472. num. 1. Posth. de manutent. observat. 13. & 14. & Rota apud ipsum decis. 186. n. 7.*

10 Sed quartum potest, quid si feudum donationis, aut emptionis, aliòve titulo deveniat ad Ecclesiam, quæ liberos habere non potest; utrum aliquid illi loco subventionis pro liberorum conjugio promissæ sit solvendum? Responsum est negative, ut per Antibol. *in tract. de muneribus, & honorib. Argent. in consuet. Britan. art. 87. in fine.*

11 Hoc etiam sciendum est, quod cessante pacto vel consuetudine legitima, ista subventio Dominis non debetur. *Petr. Jacob. in pract. rubric. 63. de causis in quibus vass. n. 29. & in rub. de feud. distinct. rub. 61. n. 62. Jacobin. de feud. in verb. qui quidem investiti, num. 76. & in verb. cum mero & mixto imperio, n. 16. Ayell. de jure Adhæc, n. 30. Bertrand. cons. 305. n. 1. lib. 6. Francisc. Marc. decis. 65. per totam. Rosental. cap. 5. conclus. 78.*

12 Fuit etiam quaesitum, utrum subventio ista deberetur pro maritanda filia spuria vel illegitima? Ego negativam veritatem esse existimo; cum non idem debeat esse harum privilegium, quod legitimarum, ut tradit *Argent. in dict. art. 87. notab. 2. in verb. marie sa fille, num. 4. Rosental. de feud. cap. 4. conclus. 79. n. 4.*

CAPVT LXVI.

Cessionarius juris prælationis & primi laudimii, facta suæ cessionis intimatione & declaratione, quod vult uti jure prælationis sibi per dominum directum certorum prædiorum cesso, renuente bonorum illorum emptore, sequere adversus retentionem opponente, si postea emptor pœnitentiæ ductus resiliat à sua oppositione, & consentiat retentioni, utrum pariter ipse possit recedere à jure prælationis, & cogere emptorem ad solvendum sibi laudimium, & fumendam investituram à domino directo.

SUMMARIUM.

- 1 Qui non utitur iure suo dum potest, censetur illi renunciare.
- 2 Auctori quod licet, reo denegari non debet.
- 3 Ex actibus iudicialibus oritur quasi contractus, in quo locus est pœnitentiæ, quando actus introductus est favore facientis.
- 4 Qui bonis cessit, potest recedere à cessione, & se defendere adversus creditores.
- 5 Qui iuramentum detulit, potest recedere à delatione, si nondum iuratum fuerit; quavis delatio esset acceptata.
- 6 Omnis oblatio, seu declaratio iudicialis, facta in favorem alterius, debet intelligi dummodo statim acceptetur.
- 7 Recedere licet à requisitione iudiciali, si nova causa superveniat.
- 8 Propositum ex causa mutare licet, etiam sequi à acceptance.
- 9 Periculum rei vendite spectat ad emptorem, donec facta fuerit retrovenditio in casibus, in quibus quis cogi potest ad retrovenditionem.
- 10 Evictione pendente in limine contractus, danda est cautio emptori.
- 11 Si lata fuerit sententia in favorem auctoris in alio ne redhibitoria, potest auctor ab illa sententia recedere, & ea non uti, etiam invito reo condemnato.
- 12 Quasi contractus qui oritur ex sententia, fortior est eo, qui oritur ex sola litis contestatione.
- 13 Retentio feudalis de iure non potest alteri cedi.
- 14 Statutum Avenionense prohibet cessionem iuris retentionis in vim directi domini competentis.
- 15 Quando sententia fundatur super iure quodam extraordinario, is qui sententiam obtinuit, potest ab illa recedere, & ea non uti, si velit.
- 16 Obtinens sententiam in favorem retractus, potest ab illa recedere.
- 17 Donec petens retractum, pretium realiter exsolverit, res dicitur integra.
- 18 Ius prælationis competens cessionario fundatum dicitur in iure extraordinario.
- 19 Cessionarius domini directi non habet vim attractivam pro consolidatione domini utilis cum directo; cum illa affixa sit officibus ipsius domini directi, & ab illo inseparabilis.